

Mikroblar

Cəlil Məmmədquluzadə

© Cəlil Məmmədquluzadə “Əsərləri”.

Azərbaycan SSR Elmlər Akademiyası nəşriyyatı. Bakı —1967.

Üç cildə. İkinci cild.

“Molla Nəsrəddin” jurnalından. 2 mart 1908-ci il. No 9.

Elə həmin sözlərdir ki, eşidirik.

Hər bir qəzeti əlimizə alsaq, görəcəyik ki, elə həmin sözlərdir ki, ha eşidirik; məsələn, hər bir rastımıza gələn qəzeti açıb oxuyaq:

“Qərinələrlə məst olub cəhalətə uyuduq, nə gördük, nə qazandıq? Hansı günümüzü xoş keçirdik? Hansı nicat yolunu acdıq ki, bizdən sonra gələnlər də bizim günümüzdə düşməsin? Xaricilər desələr “biz elm oxuyub sənət öyrəndik, insaniyyət hüquqünü anlayıb birbirmizə rəhm etdik, adam öldürməkdən qaçıb yetimə və fəqir-füqəraya kömək etdik və övladımızı oxudub bizdən sonra gələnlər üçün ruzi yolu göstərdik, siz nə elədiniz?”—biz hansı xoş əməllərimizlə onlara cavab verək?” və ilax.

Elə haman sözlərdir ki, rus-yapon davasından indiyədək eşidirik... Elə həmin sözlərdir.

İndi müsəlman qardaş da bu cür sözləri eşidəndə, dinməz söyləməz qəzeti bükür qoyur kənara və “eh!” deyib durur gedir işinə. Və çox əcəb eləyir; ondan ötrü ki, bunların hamısına bizim məhəllədə deyərlər “boş-boş danışmaq”.

Bir naxoşun üstə həkim gətirəndə həkim əvvəl yapışır naxoşun nəbzindən, sonra qulağını qoyur döşünə və deyir ki, “sənin azarın məsələn, qızdırmadır, yəni, boğaz ağrısıdır”. Əgər həkim bircə bu sözləri deyəndən sonra durub qoyub getsə və azarlıya bir müalicə yolu göstərməsə, biz həkimə çert qəpik də vermərik; amma həkim azarlının azarını biləndən sonra, qızdırmaya xinə verir, boğazı ağrıyanın boğazına “yod” sürtür, xolera tutana “butin” davası verir, yaralının yarasına “yodoform” sürtür. Bu davaların cümləsi bir növ zəhərdir ki, azarlının bədəninə daxil olanda naxoşluğun mikroblarını, yəni naxoşluğa səbəb olan həşəratı puça çıxardır ki, axırda azarlı şəfa tapır.

Bizim bəzi boşboğaz yazıçılarımız da oxşayırlar həmin təbiblərə ki, azarlının nəbzinə baxandan sonra, “xudahafiz” deyib börklərini axtarırlar.

Qərinələrlə millətimizin şirin canına milyonlarca ac mikroblar daraşib qanını sormaqladır və məhz bu həşəratdır milləti xəstə edən, həhz bu mikroblardır onu bədnam edən!

“Nicat, nicat” deməklə nicat yolu öz-özünə tapılmaz! “Məktəb, məktəb” deməklə məktəb öz-özünə açılmaz və açılsa da, “Cameyi-Abbas” kitabından savayı orada bir özgə dərs verilməz.

Müftə-müftə “nicat”. “məktəb” deməklə “Fatıya tuman olmaz!” Lazımdır mikrobları millətin bədənindən kənar eləmək! Yoxsa nə gözyaşı tökməklə azarlı şəfa tapar, nə dua yazmaqla!

Molla Nəsrəddin

Veb direktor: Betti Bleyer

Mətni yığdı: Nərgiz Abadi

Veb üçün hazırladı: Ülviyyə Məmmədova

AZERİ.orga qoyuldu: sentyabr, 2003